

Službeni list

Europske unije

L 99

Hrvatsko izdanje

Zakonodavstvo

Godište 61.

19. travnja 2018.

Sadržaj

II. *Nezakonodavni akti*

MEĐUNARODNI SPORAZUMI

- ★ **Izmjene Carinske konvencije o međunarodnom prijevozu robe uz primjenu karneta TIR (Konvencija TIR iz 1975.)** 1

UREDBE

- ★ **Uredba Komisije (EU) 2018/588 od 18. travnja 2018. o izmjeni Priloga XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) u pogledu 1-metil-2-pirolidona ⁽¹⁾** 3
- ★ **Uredba Komisije (EU) 2018/589 od 18. travnja 2018. o izmjeni Priloga XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) u pogledu metanola ⁽¹⁾** 7

ODLUKE

- ★ **Odluka Vijeća (EU) 2018/590 od 16. travnja 2018. o imenovanju jednog člana i jednog zamjenika člana Odbora regija, koje je predložila Savezna Republika Njemačka** 10
- ★ **Odluka Vijeća (EU) 2018/591 od 16. travnja 2018. o imenovanju člana Odbora regija, kojeg je predložila Savezna Republika Njemačka** 11
- ★ **Odluka Vijeća (EU) 2018/592 od 16. travnja 2018. o imenovanju članova i zamjenika članova Savjetodavnog odbora za slobodu kretanja radnika za Luksemburg** 12

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

★ Provedbena odluka Vijeća (EU) 2018/593 od 16. travnja 2018. kojom se Talijanskoj Republici odobrava uvođenje posebne mjere odstupanja od članaka 218. i 232. Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost	14
★ Provedbena odluka Komisije (EU) 2018/594 od 13. travnja 2018. o identifikaciji 1,2-anhidrida benzen-1,2,4-trikarboksilne kiseline (anhidrida trimelitne kiseline) (TMA) kao posebno zabrinjavajuće tvari u skladu s člankom 57. točkom (f) Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća (priopćeno pod brojem dokumenta C(2018) 2112) ⁽¹⁾	16

III. *Drugi akti*

EUROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

★ Odluka nadzornog tijela EFTA-e br. 94/17/COL od 31. svibnja 2017. o zatvaranju službene istrage o pravilu izuzeća za pokretne usluge u okviru programa diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje za razdoblje 2014.–2020. (Norveška) [2018/595]	18
--	----

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

II.

(Nezakonodavni akti)

MEĐUNARODNI SPORAZUMI

**Izmjene Carinske konvencije o međunarodnom prijevozu robe uz primjenu karneta TIR
(Konvencija TIR iz 1975.)**

U skladu s obavijesti depozitara UN-a C.N.201.2018.TREATIES – XI.A.16 sljedeće izmjene Konvencije TIR stupaju na snagu 1. srpnja 2018. za sve ugovorne strane

Prilog 6., nova napomena s objašnjenjem 0.8.3

Umjesto riječi „50 000 američkih dolara” treba stajati „100 000 eura”.

Prilog 6., nova napomena s objašnjenjem 8.1.a 6

Dodaje se nova napomena s objašnjenjem 8.1.a 6 koja glasi:

„Odbor može od nadležnih službi Ujedinjenih naroda zatražiti provedbu dodatnih pregleda. Osim toga, Odbor može angažirati neovisnog vanjskog revizora i zadužiti Izvršni odbor TIR-a za pripremanje nadležnosti i zadaća revizije na temelju predmeta i svrhe revizije kako ih je utvrdio Odbor. Nadležnosti i zadaće odobrava Upravni odbor. Na temelju dodatnog pregleda koji provodi neovisni vanjski revizor sastavljaju se izvješće i pismo upravi, koji se zatim upućuju Odboru. U takvom slučaju trošak angažiranja neovisnog vanjskog revizora, uključujući odnosni postupak nabave, namiruje se iz proračuna Izvršnog odbora TIR-a.”

Prilog 8., članak 1.a

Nakon postojećeg teksta umeću se novi stavci 4., 5. i 6. koji glase

„4. Odbor zaprima i pregledava revidirane godišnje financijske izvještaje i izvješća revizija koje podnosi međunarodna organizacija u skladu s obvezama iz dijela III. Priloga 9. Tijekom i unutar opsega tog pregleda Odbor može zatražiti dodatne informacije, pojašnjenja ili dokumente od međunarodne organizacije ili neovisnog vanjskog revizora.

5. Ne dovodeći u pitanje pregled iz stavka 4., Odbor ima pravo na temelju procjene rizika zatražiti provođenje dodatnih pregleda. Odbor zadužuje Izvršni odbor TIR-a za procjenu rizika ili upućuje zahtjev za njezinu provedbu nadležnim službama Ujedinjenih naroda.

Odbor utvrđuje područje primjene dodatnih pregleda uzimajući u obzir procjenu rizika koju je proveo Izvršni odbor TIR-a ili nadležne službe Ujedinjenih naroda.

Izvršni odbor TIR-a čuva sve nalaze pregleda navedenih u ovom članku i stavlja ih radi razmatranja na raspolaganje svim ugovornim strankama.

6. Odbor odobrava postupak provedbe dodatnih pregleda.”

Podnaslov Priloga 9. dijela I.

Ispred riječi „uvjeti i zahtjevi” umeće se „minimalni”

Prilog 9., dio I. stavak 1. prva alineja

Ispred riječi „uvjeti i zahtjevi” umeće se „minimalni”

Prilog 9., dio I. stavak 7.

Umjesto „ugovorne stranke žele” treba stajati „svaka ugovorna stranka želi”.

Primjerak obrasca za ovlaštenje, stavak 1., Postupak, dio II. Priloga 9.

Umjesto „odobrena” treba stajati „ovlaštena”

Prilog 9., dio III. stavak 2.

Nakon podstavka (n) umeću se novi podstavci (o), (p) i (q) koji glase

- „(o) održava zasebne evidencije i račune koji sadržavaju informacije i dokumentaciju koji se odnose na organizaciju i funkcioniranje međunarodnog sustava jamstava, kao i na tiskanje i distribuciju karneta TIR.
 - (p) u potpunosti i pravodobno surađuje, što uključuje, ali nije ograničeno na dopuštanje pristupa prethodno navedenim evidencijama i računima za nadležne službe Ujedinjenih naroda ili bilo koje druge propisno ovlaštene subjekte, te pomaže tijekom cijelog razdoblja dodatnih inspekcijskih pregleda i revizija koje te službe i subjekti provode u ime ugovornih stranaka u skladu s člankom 1.a stavcima 5. i 6. Priloga 8.
 - (q) angažira neovisnog vanjskog revizora za provedbu godišnjih revizija evidencija i računa iz podstavka (o). Vanjska revizija provodi se u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (ISA) te se na temelju nje sastavljaju godišnje izvješće o reviziji i pismo upravi, koji se zatim upućuju Odboru.”
-

UREDBE

UREDBA KOMISIJE (EU) 2018/588

od 18. travnja 2018.

o izmjeni Priloga XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) u pogledu 1-metil-2-pirolidona

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 68. stavak 1.,

budući da:

- (1) Nizozemska je 9. kolovoza 2013. Europskoj agenciji za kemikalije („Agencija”) dostavila dosje u skladu s člankom 69. stavkom 4. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 („dosje iz Priloga XV.” ⁽²⁾) u kojem se predlaže ograničavanje 1-metil-2-pirolidona (NMP). U dosjeu iz Priloga XV. dokazana je potreba za djelovanjem na razini Unije radi ublažavanja rizika za zdravlje radnika izloženih NMP-u.
- (2) Nizozemska je svoju procjenu opasnosti NMP-a temeljila na učincima te tvari na nekoliko krajnjih točaka za ljudsko zdravlje. Razvojna toksičnost smatrala se najkritičnijom od tih krajnjih točaka i rabila se za utvrđivanje razine (izvedene razine izloženosti bez učinka ili „DNEL”) iznad koje radnici ne bi trebali biti izloženi NMP-u udisanjem.
- (3) Uredbom (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ propisuje se da smjese u kojima je NMP prisutan u koncentraciji od 0,3 % ili višoj treba razvrstati kao toksične za reprodukciju, kategorije 1B. Ograničenje bi se trebalo primjenjivati na takve smjese, ali i na samu tvar.
- (4) Agencijin Odbor za procjenu rizika (RAC) donio je 5. lipnja 2014. mišljenje u kojem je potvrdio da je razvojna toksičnost najkritičnija krajnja točka za ljudsko zdravlje. Međutim, RAC je smatrao da bi se za izračun DNEL-a za NMP trebao primijeniti drugačiji faktor procjene od onoga koji je primijenila Nizozemska. Rezultat su bile dvostruko više razine za izlaganje radnika NMP-u udisanjem od onih koje je predložila Nizozemska. RAC je izračunao i DNEL za izlaganje radnika NMP-u preko kože, što Nizozemska nije bila predložila.
- (5) RAC je potvrdio da ukupno izlaganje NMP-u iznad ta dva DNEL-a predstavlja rizik za zdravlje radnika te da je predloženo ograničenje na temelju tih dvaju DNEL-ova u smislu djelotvornosti najprimjerenije djelovanje za smanjivanje tog rizika.
- (6) Dana 25. studenoga 2014. Agencijin Odbor za socioekonomsku analizu (SEAC) donio je mišljenje u kojem je zaključio da je predloženo ograničenje, kako ga je izmijenio RAC, najprimjerenija mjera na razini Unije za smanjenje rizika za zdravlje radnika koji predstavlja NMP u smislu socioekonomskih koristi i socioekonomskih troškova.

⁽¹⁾ SL L 396, 30.12.2006., str. 1.

⁽²⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/ee4c88a9-d26f-4872-98fd-fb41646cc9e1>

⁽³⁾ Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označavanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008., str. 1.).

- (7) SEAC je preporučio petogodišnju opću odgodu primjene ograničenja u skladu s razdobljem predloženim u dosjeu iz Priloga XV. kako bi se dionicima omogućilo da poduzmu potrebne mjere usklađivanja. SEAC je smatrao da bi dulje razdoblje odgode moglo biti primjereno za sektor premazivanja žice, koji je Nizozemska navela kao sektor na koji bi predloženo ograničenje moglo imati najveći utjecaj u smislu troškova.
- (8) Tijekom postupka uvođenja ograničenja provedeno je savjetovanje s Agencijinim Forumom za razmjenu informacija o provedbi iz članka 76. stavka 1. točke (f) Uredbe (EZ) br. 1907/2006 i njegove su preporuke uzete u obzir.
- (9) Agencija je 9. prosinca 2014. Komisiji dostavila mišljenja RAC-a i SEAC-a ⁽¹⁾.
- (10) Uvidjevši neusklađenost između DNEL-a za izloženost NMP-u udisanjem koji je RAC predložio u svojem mišljenju i indikativne granične vrijednosti profesionalne izloženosti za NMP koja je utvrđena na temelju Direktive Vijeća 98/24/EZ ⁽²⁾ nakon znanstvenog mišljenja Znanstvenog odbora za ograničenje profesionalne izloženosti kemijskim tvarima (SCOEL), Komisija je zamolila RAC i SCOEL da surađuju u svrhu rješavanja problema u skladu s člankom 95. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1907/2006. Posljedično, RAC je 30. studenoga 2016. predložio izmijenjeni DNEL za izloženost radnika NMP-u udisanjem.
- (11) Na temelju mišljenja RAC-a i SEAC-a Komisija smatra da pri proizvodnji i uporabi NMP-a dolazi do neprihvatljivog rizika za zdravlje radnika koji se treba nastojati otkloniti na razini Unije. Ograničavanje određivanjem DNEL-ova za izloženost radnika NMP-u udisanjem i preko kože najprimjerenija je mjera na razini Unije za ublažavanje tog rizika. Takvo bi ograničenje bilo primjerenije od indikativne granične vrijednosti profesionalne izloženosti za NMP utvrđene na temelju Direktive 98/24/EZ iz sljedećih razloga: ukupni omjer karakterizacije rizika temelji se na kvantificiranim DNEL-ovima za izloženost NMP-u udisanjem i preko kože; usklađivanje izvješća o kemijskoj sigurnosti u registracijskom dosjeu s pomoću usklađenih DNEL-ova može se postići jedino na temelju Uredbe (EZ) br. 1907/2006; daljnji korisnici imat će isto razdoblje kao proizvođači i uvoznici za uspostavu odgovarajućih mjera za upravljanje rizikom i radnih uvjeta kako bi se osiguralo da je izloženost radnika NMP-u niža od vrijednosti dvaju DNEL-ova; ti će se DNEL-ovi nalaziti u odgovarajućim odjeljcima sigurnosno-tehničkih listova.
- (12) Stoga je predloženo ograničenje najprimjerenija mjera na razini Unije za ublažavanje rizika za zdravlje radnika uslijed izloženosti NMP-u.
- (13) DNEL-ove treba primjenjivati tijekom procjene kemijske sigurnosti tvari na temelju Uredbe (EZ) br. 1907/2006 kako bi se lakše utvrdile mjere koje treba poduzeti radi upravljanja rizikom koju ta tvar predstavlja u konkretnim scenarijima izloženosti. Ako proizvođači, uvoznici ili daljnji korisnici namjeravaju staviti NMP na tržište kao tvar zasebno ili u smjesama ili u određenoj koncentraciji, navedena procjena trebala bi biti dostupna korisnicima te tvari u izvješću o kemijskoj sigurnosti i sigurnosno-tehničkim listovima. Proizvođači i daljnji korisnici trebali bi osigurati poštovanje DNEL-ova pri proizvodnji ili uporabi tvari, bilo zasebno ili u smjesi.
- (14) Dionicima bi trebalo dati dovoljno vremena da poduzmu odgovarajuće mjere radi usklađivanja s predloženim ograničenjem, osobito u sektoru premazivanja žice, u kojem će troškovi provedbe ograničenja biti iznimno visoki. Stoga bi, uzimajući u obzir preporuku SEAC-a, primjenu ograničenja trebalo odgoditi. Pri određivanju razdoblja odgode trebalo bi uzeti obzir kašnjenje u postupku uvođenja ograničenja zbog suradnje RAC-a i SCOEL-a.
- (15) Uredbu (EZ) br. 1907/2006 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (16) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora osnovanog na temelju članka 133. Uredbe (EZ) br. 1907/2006,

⁽¹⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/aa77c7c4-4026-4ab1-b032-8a73b61ca8bd>

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 98/24/EZ od 7. travnja 1998. o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika na radu od rizika povezanih s kemijskim sredstvima (četnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 131, 5.5.1998., str. 11.).

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Prilog XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 mijenja se u skladu s Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. travnja 2018.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

U Prilogu XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 dodaje se sljedeći novi unos:

„71. 1-metil-2-pirolidon (NMP) CAS br. 872-50-4 EZ br. 212-828-1	1. Ne smije se stavljati na tržište kao tvar zasebno ili u smjesama u koncentraciji od 0,3 % ili većoj nakon 9. svibnja 2020. ako proizvođači, uvoznici i daljnji korisnici u relevantna izvješća o kemijskoj sigurnosti i sigurnosno-tehničke listove nisu uključili izvedene razine izloženosti bez učinka (DNEL-ove) za radnike od 14,4 mg/m³ za izloženost udisanjem i 4,8 mg/kg/dnevno za izloženost preko kože. 2. Ne smije se proizvoditi ni upotrebljavati kao tvar zasebno ili u smjesama u koncentraciji od 0,3 % ili većoj nakon 9. svibnja 2020. ako proizvođači i daljnji korisnici ne poduzmu odgovarajuće mjere za upravljanje rizikom te omoguće primjerene radne uvjete kako bi se osiguralo da je izloženost radnika ispod vrijednosti DNEL-ova iz stavka 1. 3. Odstupajući od stavaka 1. i 2., ondje utvrđene obveze primjenjuju se od 9. svibnja 2024. s obzirom na stavljanje na tržište za uporabu ili za uporabu kao otapalo ili reagens u postupku premazivanja žica.”
---	---

UREDBA KOMISIJE (EU) 2018/589**od 18. travnja 2018.****o izmjeni Priloga XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) u pogledu metanola****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 68. stavak 1.,

budući da:

- (1) Poljska je 16. siječnja 2015. dostavila Europskoj agenciji za kemikalije („Agencija”) dosje ⁽²⁾ u skladu s člankom 69. stavkom 4. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 („dosje iz Priloga XV.”) radi pokretanja postupka uvođenja ograničenja utvrđenog u člancima od 69. do 73. te Uredbe. U dosjeu iz Priloga XV. navedeno je da izlaganje metanolu u tekućini za pranje vjetrobranskog stakla i denaturiranom alkoholu predstavlja rizik za zdravlje ljudi te je predložena zabrana njihova stavljanja na tržište. U dosjeu iz Priloga XV. utvrđeno je da je potrebno djelovati u cijeloj Uniji.
- (2) Ograničenjem predloženim u dosjeu iz Priloga XV nastoji se smanjiti broj slučajeva teškog trovanja metanolom kod kroničnih alkoholičara i drugih konzumenata nakon konzumacije tekućine za pranje vjetrobranskog stakla ili denaturiranog alkohola kao jeftine zamjene za konzumni alkohol. Očekuje se da će se ograničenjem spriječiti i trovanje metanolom zbog slučajnog gutanja tekućine za pranje vjetrobranskog stakla i denaturiranog alkohola, pa i trovanje djece. U dosjeu iz Priloga XV. i tijekom javne rasprave prijavljeni su slučajevi trovanja zbog gutanja tekućine za pranje vjetrobranskog stakla u sedam država članica i smrtni slučajevi u najmanje dvije države članice.
- (3) Dana 4. prosinca 2015. Agencijin Odbor za procjenu rizika donio je mišljenje u kojem je zaključio da izlaganje metanolu u tekućinama za pranje vjetrobranskog stakla i denaturiranom alkoholu u koncentracijama višim od 0,6 % masenog udjela predstavlja rizik od smrti, izrazite okularne toksičnosti i drugih teških posljedica trovanja metanolom. Odbor za procjenu rizika izjavio je i da je predloženo ograničenje po učinkovitosti i praktičnosti najprimjerenija mjera na razini Unije za uklanjanje utvrđenih rizika.
- (4) Agencijin Odbor za socioekonomsku analizu 11. ožujka 2016. donio je mišljenje o predloženom ograničenju. Kad je riječ o denaturiranom alkoholu, zbog nedostatka socioekonomskih podataka u dosjeu iz Priloga XV. i u javnoj raspravi Odbor nije mogao analizirati socioekonomski učinak njegova obuhvaćanja predloženim ograničenjem. Za tekućine za pranje vjetrobranskog stakla Odbor za socioekonomsku analizu smatrao je da je predloženo ograničenje najprimjerenija mjera na razini Unije za ublažavanje utvrđenih rizika u smislu njegovih socioekonomskih koristi i socioekonomskih troškova. Odbor za socioekonomsku analizu općenito je smatrao da razlike u nacionalnim propisima država članica mogu narušiti unutarnje tržište.
- (5) Agencijin Forum za razmjenu informacija o provedbi konzultiran je u okviru postupka uvođenja ograničenja te su njegove preporuke uzete u obzir, a posebice ona o obuhvaćanju ograničenjem tekućina za odmrzavanje vjetrobranskog stakla.
- (6) Agencija je 28. travnja 2016. dostavila Komisiji mišljenja Odbora za procjenu rizika i Odbora za socioekonomsku analizu ⁽³⁾. Na temelju tih mišljenja Komisija je zaključila da prisutnost metanola u tekućinama za pranje vjetrobranskog stakla i tekućinama za odmrzavanje vjetrobranskog stakla predstavlja rizik za zdravlje ljudi koji bi trebalo otkloniti na razini cijele Unije.

⁽¹⁾ SL L 396, 30.12.2006., str. 1.

⁽²⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/78b0f856-3751-434b-b6bc-6d33cd630c85>

⁽³⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/2b3f6422-ab4d-4b85-9642-eb225070858>

- (7) Dioncima bi trebalo dati dovoljno vremena da provedu odgovarajuće mjere za usklađivanje s predloženim ograničenjem, posebice kako bi se omogućila prodaja zaliha i osigurala odgovarajuća komunikacija unutar lanca opskrbe. Stoga bi primjenu ograničenja trebalo odgoditi.
- (8) Uredbu (EZ) br. 1907/2006 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (9) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora osnovanog na temelju članka 133. Uredbe (EZ) br. 1907/2006,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Prilog XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 mijenja se u skladu s Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. travnja 2018.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

U Prilogu XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 dodaje se sljedeći novi unos:

„69. Metanol CAS br. 67-56-1 EZ br. 200-659-6	Ne smije se staviti na tržište za slobodnu prodaju nakon 9. svibnja 2018. u tekućinama za pranje ili odmrzavanje vjetrobranskog stakla u koncentraciji od 0,6 % masenog udjela ili više.”
---	---

ODLUKE

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2018/590

od 16. travnja 2018.

o imenovanju jednog člana i jednog zamjenika člana Odbora regija, koje je predložila Savezna Republika Njemačka

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 305.,

uzimajući u obzir prijedlog njemačke vlade,

budući da:

- (1) Vijeće je 26. siječnja 2015., 5. veljače 2015. i 23. lipnja 2015. donijelo odluke (EU) 2015/116 ⁽¹⁾, (EU) 2015/190 ⁽²⁾ i (EU) 2015/994 ⁽³⁾ o imenovanju članova i zamjenika članova Odbora regija za razdoblje od 26. siječnja 2015. do 25. siječnja 2020.
- (2) Mjesto člana Odbora regija postalo je slobodno istekom mandata na temelju kojeg je predložena Birgit J. HONÉ (*Staatssekretärin für Europa und Regionale Landesentwicklung, Niedersächsische Staatskanzlei*).
- (3) Mjesto zamjenika člana Odbora regija postalo je slobodno istekom mandata g. Fritza JAECKELA,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Sljedeće osobe imenuju se u Odbor regija do kraja tekućeg mandata koji istječe 25. siječnja 2020.:

(a) članom:

— gđa Birgit J. HONÉ, *Ministerin für Bundes- und Europaangelegenheiten und Regionale Entwicklung (Niedersachsen)* (*promjena mandata*),

i

(b) zamjenikom člana:

— g. Clemens LAMMERSKITTEN, *Mitglied des Niedersächsischen Landtags*.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Luxembourg 16. travnja 2018.

Za Vijeće

Predsjednik

R. PORODZANOV

⁽¹⁾ Odluka Vijeća (EU) 2015/116 od 26. siječnja 2015. o imenovanju članova Odbora regija i njihovih zamjenika za razdoblje od 26. siječnja 2015. do 25. siječnja 2020. (SL L 20, 27.1.2015., str. 42.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća (EU) 2015/190 od 5. veljače 2015. o imenovanju članova Odbora regija i njihovih zamjenika za razdoblje od 26. siječnja 2015. do 25. siječnja 2020. (SL L 31, 7.2.2015., str. 25.).

⁽³⁾ Odluka Vijeća (EU) 2015/994 od 23. lipnja 2015. o imenovanju članova i zamjenika članova Odbora regija za razdoblje od 26. siječnja 2015. do 25. siječnja 2020. (SL L 159, 25.6.2015., str. 70.).

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2018/591**od 16. travnja 2018.****o imenovanju člana Odbora regija, kojeg je predložila Savezna Republika Njemačka**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 305.,

uzimajući u obzir prijedlog njemačke vlade,

budući da:

- (1) Vijeće je 26. siječnja 2015., 5. veljače 2015. i 23. lipnja 2015. donijelo odluke (EU) 2015/116 ⁽¹⁾, (EU) 2015/190 ⁽²⁾ i (EU) 2015/994 ⁽³⁾ o imenovanju članova i zamjenika članova Odbora regija za razdoblje od 26. siječnja 2015. do 25. siječnja 2020. Odlukom Vijeća (EU) 2016/333 ⁽⁴⁾ 4. ožujka 2016. gđu Dagmar MÜHLENFIELD zamijenio je g. Joachim WOLBERGS u svojstvu člana.
- (2) Mjesto člana Odbora regija postalo je slobodno istekom mandata g. Joachima WOLBERGSA,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Sljedeća osoba imenuje se članom Odbora regija do kraja tekućeg mandata koji istječe 25. siječnja 2020.:

— Dr. Peter KURZ, *Oberbürgermeister der Stadt Mannheim*.*Članak 2.*

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Luxembourg 16. travnja 2018.

*Za Vijeće**Predsjednik*

R. PORODZANOV

⁽¹⁾ Odluka Vijeća (EU) 2015/116 od 26. siječnja 2015. o imenovanju članova Odbora regija i njihovih zamjenika za razdoblje od 26. siječnja 2015. do 25. siječnja 2020. (SL L 20, 27.1.2015., str. 42.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća (EU) 2015/190 od 5. veljače 2015. o imenovanju članova Odbora regija i njihovih zamjenika za razdoblje od 26. siječnja 2015. do 25. siječnja 2020. (SL L 31, 7.2.2015., str. 25.).

⁽³⁾ Odluka Vijeća (EU) 2015/994 od 23. lipnja 2015. o imenovanju članova i zamjenika članova Odbora regija za razdoblje od 26. siječnja 2015. do 25. siječnja 2020. (SL L 159, 25.6.2015., str. 70.).

⁽⁴⁾ Odluka Vijeća (EU) 2016/333 od 4. ožujka 2016. o imenovanju člana Odbora regija, kojeg je predložila Savezna Republika Njemačka (SL L 62, 9.3.2016., str. 16.).

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2018/592**od 16. travnja 2018.****o imenovanju članova i zamjenika članova Savjetodavnog odbora za slobodu kretanja radnika za Luksemburg**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 492/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o slobodi kretanja radnika u Uniji ⁽¹⁾, a posebno njezine članke 23. i 24.,

uzimajući u obzir popise kandidata koje je Vijeću podnijela vlada Luksemburga,

budući da:

- (1) Odlukom od 20. rujna 2016. ⁽²⁾ Vijeće je imenovalo članove i zamjenike članova Savjetodavnog odbora za slobodu kretanja radnika za razdoblje od 25. rujna 2016. do 24. rujna 2018.
- (2) Vlada Luksemburga podnijela je prijedloge za imenovanja za nekoliko mjesta koja treba popuniti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Sljedeće osobe imenuju se članovima i zamjenicima članova Savjetodavnog odbora za slobodu kretanja radnika za razdoblje koje završava 24. rujna 2018.:

I. PREDSTAVNICI VLADA

Zemlja	Članovi	Zamjenici
Luksemburg	g. Tom GOEDERS g. Laurent PEUSCH	g. Jonathan PEREIRA NEVES

II. PREDSTAVNICI SINDIKATA

Zemlja	Članovi	Zamjenici
Luksemburg	g. Carlos PEREIRA g. Paul DE ARAUJO	g. Eduardo DIAS

III. PREDSTAVNICI UDRUGA POSLODAVACA

Zemlja	Članovi	Zamjenici
Luksemburg	gđa Patricia HEMMEN g. François ENGELS	gđa Héloïse ANTOINE

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 492/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o slobodi kretanja radnika u Uniji (SL L 141, 27.5.2011., str. 1.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća od 20. rujna 2016. o imenovanju članova i zamjenika članova Savjetodavnog odbora za slobodu kretanja radnika (SL C 348, 23.9.2016., str. 3.).

Članak 2.

Članove i zamjenike članova koji još nisu predloženi Vijeće će imenovati kasnije.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Luxembourg 16. travnja 2018.

Za Vijeće
Predsjednik
R. PORODZANOV

PROVEDBENA ODLUKA VIJEĆA (EU) 2018/593**od 16. travnja 2018.****kojom se Talijanskoj Republici odobrava uvođenje posebne mjere odstupanja od članaka 218. i 232. Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 395. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Dopisom evidentiranim pri Komisiji 27. rujna 2017. Italija je zatražila odobrenje za odstupanje od članaka 218. i 232. Direktive 2006/112/EZ i za uvođenje obveznog elektroničkog fakturiranja za sve porezne obveznike s poslovnim nastanom na području Italije osim za porezne obveznike koji ostvaruju korist od izuzeća za mala poduzeća kako je navedeno u članku 282. te direktive te za usmjeravanje računa u sustav *Sistema di Interscambio* („SdI”) kojim upravlja talijanska porezna uprava.
- (2) U skladu s člankom 395. stavkom 2. Direktive 2006/112/EZ Komisija je dopisima od 3. i 6. studenoga 2017. obavijestila ostale države članice o zahtjevu Italije. Dopisom od 7. studenoga 2017. Komisija je obavijestila Italiju da ima sve informacije potrebne za razmatranje zahtjeva.
- (3) Italija tvrdi da bi uporaba obveznog elektroničkog fakturiranja pri čemu se računi podnose putem sustava SdI omogućila poreznoj upravi u Italiji da u stvarnom vremenu dobije informacije sadržane na računima koje su trgovci izdali i primili. Porezna bi tijela stoga mogla provoditi pravovremene i automatske provjere dosljednosti prijavljenog i plaćenog PDV-a.
- (4) Italija smatra da bi uvođenje opće obveze elektroničkog fakturiranja pomoglo borbi protiv prijevара i utaje poreza, ojačalo nastojanja u području digitalizacije i u pojednostavnilo prikupljanje poreza.
- (5) Italija tvrdi da već postoje temelji za uvođenje obveznog elektroničkog fakturiranja zahvaljujući neobveznoj uporabi postojećeg sustava SdI kojim se olakšava prijelaz na elektroničko fakturiranje te istovremeno ograničio učinak posebne mjere na porezne obveznike.
- (6) S obzirom na široko područje primjene i novost posebne mjere, važno je procijeniti učinak posebne mjere na borbu protiv prijevара u vezi s PDV-om i utajom PDV-a te njezinog učinka na porezne obveznike. Ako Italija stoga smatra da je produljenje posebne mjere nužno, Komisiji treba zajedno sa zahtjevom za produljenje podnijeti izvješće koje uključuje procjenu posebne mjere u pogledu njezine djelotvornosti u borbi protiv prijevара u vezi s PDV-om i utaje PDV-a te pojednostavljenja prikupljanja poreza.
- (7) Ova posebna mjera ne bi trebala utjecati na pravo potrošača da dobije papirnati račun u slučaju transakcija unutar Zajednice.
- (8) Traženu posebnu mjeru trebalo bi vremenski ograničiti kako bi se omogućila ocjena primjerenosti i učinkovitosti posebne mjere u kontekstu njezinih ciljeva.
- (9) Ova posebna mjera odstupanja stoga je razmjerna ciljevima koji se nastoje ostvariti zbog svoje ograničenosti u vremenu i primjeni jer se ne primjenjuje na porezne obveznike koji ostvaruju korist od izuzeća za mala poduzeća iz članka 282. Direktive 2006/112/EZ. Osim toga, posebna mjera sa sobom ne nosi rizik od širenja prijevара u druge sektore ili druge države članice.
- (10) Posebna mjera neće negativno utjecati na ukupni iznos prihoda od poreza ostvarenog u fazi konačne potrošnje i neće imati negativan utjecaj na vlastita sredstva Unije koja proizlaze iz PDV-a,

⁽¹⁾ SL L 347, 11.12.2006., str. 1.

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Odstupajući od članka 218. Direktive 2006/112/EZ, Italiji se odobrava da račune prihvaća u obliku kao dokumenata ili poruka u elektroničkom obliku samo ako su ih izdali porezni obveznici s poslovnim nastanom na državnom području Italije koji ne ostvaruju korist od izuzeća za mala poduzeća iz članka 282. Direktive 2006/112/EZ.

Članak 2.

Odstupajući od članka 232. Direktive 2006/112/EZ, Italiji se odobrava propisivanje da uporaba elektroničkih računa koje su izdali porezni obveznici s poslovnim nastanom na području Italije nije podložna pristanku primatelja, osim ako su te račune izdali porezni obveznici koji ostvaruju korist od izuzeća za mala poduzeća iz članka 282. Direktive 2006/112/EZ.

Članak 3.

Italija je dužna obavijestiti Komisiju o nacionalnim mjerama kojima se provode odstupanja iz članaka 1. i 2.

Članak 4.

Ova se Odluka primjenjuje od 1. srpnja 2018. do 31. prosinca 2021.

Ako Italija smatra da je potrebno produljenje odstupanja iz članaka 1. i 2., Komisiji podnosi zahtjev za produljenjem zajedno s izvješćem u kojem se procjenjuje opseg u kojem su nacionalne mjere iz članka 3. bile djelotvorne u borbi protiv prijevara u vezi s PDV-om i utaje PDV-a te u pojednostavljenju prikupljanja poreza. U tom se izvješću procijenjuje i učinak tih mjera na porezne obveznike a, posebno jesu li te mjere povećale njihovo administrativno opterećenje i troškove.

Članak 5.

Ova je Odluka upućena Talijanskoj Republici.

Sastavljeno u Luxembourg 16. travnja 2018.

Za Vijeće

Predsjednik

R. PORODZANOV

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2018/594**od 13. travnja 2018.****o identifikaciji 1,2-anhidrida benzen-1,2,4-trikarboksilne kiseline (anhidrida trimelitne kiseline) (TMA) kao posebno zabrinjavajuće tvari u skladu s člankom 57. točkom (f) Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2018) 2112)***(Vjerodostojan je samo tekst na engleskom jeziku)****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 59. stavak 9.,

budući da:

- (1) U skladu s člankom 59. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1907/2006, Nizozemska je 8. kolovoza 2016. Europskoj agenciji za kemikalije (dalje u tekstu „Agencija”) podnijela dosje izrađen u skladu s Prilogom XV. toj uredbi (dalje u tekstu „dosje iz Priloga XV.”) radi identifikacije 1,2-anhidrida benzen-1,2,4-trikarboksilne kiseline (anhidrida trimelitne kiseline) (TMA) (EZ br. 209-008-0, CAS br. 552-30-7) kao posebno zabrinjavajuće tvari jer ispunjava kriterij iz članka 57. točke (f) Uredbe (EZ) br. 1907/2006. Prema dosjeu iz Priloga XV. TMA uzrokuje preosjetljivost dišnih putova te postoje znanstveni dokazi o vjerojatnim ozbiljnim učincima na zdravlje ljudi koji su jednako zabrinjavajući kao učinci drugih tvari iz članka 57. točaka od (a) do (e) Uredbe (EZ) br. 1907/2006.
- (2) Odbor država članica u okviru Agencije donio je 15. prosinca 2016. svoje mišljenje ⁽²⁾ o dosjeu iz Priloga XV. Iako većina članova Odbora država članica smatra da TMA ispunjava uvjete za identifikaciju kao posebno zabrinjavajuća tvar u skladu s člankom 57. točkom (f) Uredbe (EZ) br. 1907/2006, odluka Odbora nije bila jednoglasna. Tri su člana bila suzdržana. Tri člana smatraju da nema dovoljno znanstvenih dokaza za vjerojatne ozbiljne učinke TMA-a na zdravlje ljudi koji su jednako zabrinjavajući kao učinci drugih tvari iz članka 57. točaka (a) do (e) Uredbe (EZ) br. 1907/2006. Ta su tri člana izrazila sumnje u pogledu vrste, težine, nepovratnosti i kašnjenja učinaka TMA-a na zdravlje te društvene zabrinutosti koja je povezana s njihovim učincima i nemogućnosti određivanja sigurne granice izloženosti za TMA.
- (3) Agencija je 17. siječnja 2017., u skladu s člankom 59. stavkom 9. Uredbe (EZ) br. 1907/2006, prosljedila mišljenje Odbora država članica Komisiji radi donošenja odluke o identifikaciji TMA-a na temelju članka 57. točke (f) te Uredbe.
- (4) Komisija napominje da u skladu s većinskim mišljenjem Odbora država članica podaci koji su izneseni i razmotreni u dosjeu iz Priloga XV. pokazuju da TMA uzrokuje ozbiljno i trajno oštećenje funkcije pluća u slučaju produženog izlaganja i izostanka intervencije. Štetni učinci u slučajevima koji su prijavljeni sežu od profesionalnog rinokonjunktivitisa do ozbiljnih oboljenja kao što je sindrom plućne bolesti uz anemiju, alergijskog laringitisa i alergijskog alveolitisa. Neki od tih učinaka bili su toliko ozbiljni da osobe više nisu mogle obavljati svoj posao. U najtežim slučajevima može biti potrebno dugotrajno liječenje.
- (5) Komisija napominje da, iako su neki od učinaka TMA-a u slučaju prekida izlaganja reverzibilni, posljedice prve faze izazivanja preosjetljivosti (indukcije) nepovratne su. Uz to, iz dostupnih podataka za ljude, nije moguće odrediti razinu koncentracije TMA-a ispod koje ne dolazi do izazivanja preosjetljivosti. Nadalje, izgleda da neke od ozbiljnih posljedica postaju vidljive tek nakon određenog vremena. Mogućnost da dođe do nepovratnih

⁽¹⁾ SL L 396, 30.12.2006., str. 1.⁽²⁾ <http://echa.europa.eu/role-of-the-member-state-committee-in-the-authorisation-process/svhc-opinions-of-the-member-state-committee>

posljedica prije nego što se utvrdi da postoje zdravstveni problemi uzeta je u obzir i pri identifikaciji drugih posebno zabrinjavajućih tvari ⁽¹⁾ u skladu s člankom 57. točkom (f) Uredbe (EZ) br. 1907/2006, zbog činjenice da takve tvari uzrokuju preosjetljivost dišnih puteva te da su takvi slučajevi potvrđeni i u sudskoj praksi Suda Europske unije ⁽²⁾.

- (6) Komisija napominje da, kako bi se izbjeglo ponovno pojavljivanje ozbiljnih štetnih učinaka koji uzrokuju zabrinutost u društvu i utječu na kvalitetu života radnika kod kojih se pojavila preosjetljivost, radnici kod kojih je prethodno već izazvana preosjetljivost mogu se premjestiti samo na radne zadatke na kojima ne postoji nikakva izloženost TMA-u.
- (7) Komisija stoga smatra, u skladu s većinskim mišljenjem Odbora država članica, da je TMA jednako zabrinjavajuća tvar kao i tvari iz članka 57. točaka (a) do (e) Uredbe (EZ) br. 1907/2006 i stoga bi TMA, zbog toga što uzrokuje preosjetljivost dišnih puteva, trebalo identificirati kao posebno zabrinjavajuću tvar u skladu s člankom 57. točkom (f) te Uredbe.
- (8) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem Odbora osnovanog na temelju članka 133. Uredbe (EZ) br. 1907/2006,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. 1,2-anhidrid benzen-1,2,4-trikarboksilne kiseline (anhidrid trimelitne kiseline) (TMA) (EZ br. 209-008-0, CAS br. 552-30-7) identificira se kao posebno zabrinjavajuća tvar u skladu s člankom 57. točkom (f) Uredbe (EZ) br. 1907/2006 zbog toga što uzrokuje preosjetljivost dišnih puteva.

2. Tvar iz stavka 1. uvrštava se na popis predloženih tvari iz članka 59. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 uz sljedeću naznaku u rubrici „Razlog za uvrštavanje”: „Uzrokuje preosjetljivost dišnih puteva (članak 57. točka (f)) – zdravlje ljudi”.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Europskoj agenciji za kemikalije.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. travnja 2018.

Za Komisiju

Elżbieta BIEŃKOWSKA

Članica Komisije

⁽¹⁾ Usuglašeno mišljenje odbora država članica o identifikaciji diazen-1,2-dikarboksamida [C,C-azodi(formamida)] kao posebno zabrinjavajuće tvari <https://echa.europa.eu/documents/10162/5b3971ca-7683-414b-b7df-085744c5b327>;

Usuglašeno mišljenje odbora država članica o identifikaciji anhidrida heksahidrometilfталne kiseline, anhidrida heksahidro-4-metilfталne kiseline, anhidrida heksahidro-1-metilfталne kiseline, anhidrida heksahidro-3-metilfталne kiseline kao posebno zabrinjavajućih tvari. <https://echa.europa.eu/documents/10162/ab858db8-5467-429c-a94d-2e563f523d01>;

Usuglašeno mišljenje odbora država članica o identifikaciji cikloheksan-1,2-dikarboksilnog anhidrida, *cis*-cikloheksan-1,2-dikarboksilnog anhidrida, *trans*-cikloheksan-1,2-dikarboksilnog anhidrida kao posebno zabrinjavajućih tvari. <https://echa.europa.eu/documents/10162/8a707077-bf1c-462d-bf25-dd58ffa14cf8>.

⁽²⁾ Presuda Općeg suda od 30. travnja 2015., *Polynt et Sitre protiv ECHA-e*, T-134/13, ECLI:EU:T:2015:254, i Presuda Općeg suda od 30. travnja 2015., *Hitachi Chemical Europe i drugi protiv ECHA-e*, T-135/13, ECLI:EU:T:2015:253.

III.

(Drugi akti)

EUROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

ODLUKA NADZORNOG TIJELA EFTA-e

br. 94/17/COL

od 31. svibnja 2017.

o zatvaranju službene istrage o pravilu izuzeća za pokretne usluge u okviru programa diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje za razdoblje 2014.–2020. (Norveška) [2018/595]

NADZORNO TIJELO EFTA-e („Tijelo”),

uzimajući u obzir:

Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru („Sporazum o EGP-u”), a posebno njegove članke 61. i 62.,

Protokol 26. uz Sporazum o EGP-u,

Sporazum između država EFTA-e o osnivanju Nadzornog tijela i Suda („Sporazum o nadzoru i sudu”), a posebno njegov članak 24.,

Protokol 3. uz Sporazum o nadzoru i sudu („Protokol 3.”), a posebno dio II. članak 7. stavak 3.,

budući da:

I. ČINJENICE

1. Postupak

- (1) Norveška tijela prijavila su dopisom od 13. ožujka 2014. ⁽¹⁾ program diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje za razdoblje 2014.–2020. u skladu s dijelom I. člankom 1. stavkom 3. Protokola 3. Na temelju te prijave i naknadno dostavljenih informacija ⁽²⁾ Tijelo je Odlukom br. 225/14/COL od 18. lipnja 2014. odobrilo prijavljeni program potpora.
- (2) Presudom od 23. rujna 2015. u predmetu E-23/14, Kimek Offshore AS protiv Nadzornog tijela EFTA-e ⁽³⁾ Sud EFTA-e djelomično je poništio odluku Tijela.
- (3) Dopisom od 15. listopada 2015. ⁽⁴⁾ Tijelo je zatražilo informacije od norveških tijela. Norveška tijela odgovorila su dopisom od 6. studenoga 2015. ⁽⁵⁾.
- (4) Odlukom br. 489/15/COL od 9. prosinca 2015. Tijelo je pokrenulo službeni istražni postupak. Dopisom od 13. siječnja 2016. ⁽⁶⁾ norveška tijela odgovorila su na odluku Tijela.

⁽¹⁾ Dokumenti br. 702438–702440, 702442 i 702443.

⁽²⁾ Vidjeti odluke br. 225/14/COL (SL C 344, 2.10.2014., str. 14. i Dodatak o EGP-u br. 55, 2.10.2014., str. 4.), stavak 2.

⁽³⁾ Predmet E-23/14, Kimek Offshore AS protiv Nadzornog tijela EFTA-e [2015.], EFTA Ct. Rep. 412.

⁽⁴⁾ Dokument br. 776348.

⁽⁵⁾ Dokumenti br. 779603 i 779604.

⁽⁶⁾ Dokument br. 787605.

- (5) Odluka o pokretanju službenog istražnog postupka objavljena je 30. lipnja 2016. u *Službenom listu Europske unije* i njegovu Dodatku o EGP-u ⁽¹⁾. Tijelo je do 30. srpnja 2016., kad je istekao rok za dostavu primjedaba, primilo primjedbe dviju zainteresiranih strana, poduzeća Kimek Offshore AS (dopis od 12. svibnja 2016. ⁽²⁾) i NHO Finnmark (dopis od 4. srpnja 2016. ⁽³⁾). Dopisom od 2. kolovoza 2016. ⁽⁴⁾ Tijelo je prosljedilo primjedbe norveškim tijelima, koja su dobila priliku za očitovanje. Norveška tijela odgovorila su dopisom od 5. rujna 2016. ⁽⁵⁾.

2. Opseg službene istrage

- (6) Svojom presudom Sud EFTA-e djelomično je poništio odluku Tijela o odobrenju programa regionalno diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje za razdoblje 2014.–2020. Tijekom službene istrage Tijelo nije ponovno ispitalo cijeli program potpora. Istraga je bila ograničena na onaj dio programa (pravilo izuzeća za pokretne usluge) za koji je poništeno odobrenje Tijela.
- (7) Međutim, budući da je pravilo za pokretne usluge izuzeće od pravila utvrđenih programom diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje, Tijelo smatra da je, u svrhu potpunosti, prije predstavljanja pravila o registraciji poduzeća u Norveškoj i pravila izuzeća za pokretne usluge primjereno dati pregled objektivne i pravne osnove samog programa potpora.

3. Pregled programa

3.1. Cilj

- (8) Cilj programa diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje jest poticanjem zapošljavanja smanjiti ili spriječiti depopulaciju u najmanje naseljenim regijama u Norveškoj. Kako bi se ostvario taj cilj, programom operativnih potpora smanjuju se troškovi zapošljavanja snižavanjem stope doprinosa za socijalno osiguranje na određenim zemljopisnim područjima. U pravilu, potpore se razlikuju ovisno o zemljopisnom području na kojem je registrirana poslovna jedinica. Pravila o registraciji detaljno su objašnjena u nastavku.

3.2. Nacionalna pravna osnova

- (9) Nacionalna pravna osnova za program jest odjeljak 23-2. Nacionalnog zakona o osiguranju ⁽⁶⁾. Tom se odredbom utvrđuje opća obveza poslodavca da plaća doprinose za socijalno osiguranje na temelju bruto plaće zaposlenika. U skladu sa stavkom 12. tog odjeljka Norveški parlament može donijeti regionalno diferencirane stope i posebne odredbe za poduzeća unutar određenih sektora. Stoga Nacionalni zakon o osiguranju i godišnje odluke Norveškog parlamenta zajedno čine nacionalnu pravnu osnovu programa ⁽⁷⁾.

3.3. Pravila o registraciji

- (10) Prihvatljivost potpora u okviru programa ovisi o tome je li poduzeće registrirano na prihvatljivom području. Glavno je pravilo programa da se potpore razlikuju ovisno o zemljopisnom području na kojem je registrirano poduzeće.
- (11) U skladu s norveškim pravom poduzeća moraju registrirati podjedinice za svaku posebnu poslovnu djelatnost koju obavljaju ⁽⁸⁾. Ako poduzeće obavlja različite vrste poslovnih djelatnosti, mora registrirati posebne podjedinice. Štoviše, one se moraju registrirati i ako se djelatnosti obavljaju na različitim zemljopisnim lokacijama.
- (12) Prema mišljenju norveških tijela, kriterij „posebne poslovne djelatnosti” ispunjen je kad najmanje jedan zaposlenik obavlja posao za nadređenu jedinicu na zasebnom području i poduzeće se na tom području može posjetiti. Svaka podjedinica čini vlastitu osnovu za izračun diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje ovisno o svojoj

⁽¹⁾ SL C 263, 30.6.2016., str. 21. i Dodatak o EGP-u br. 36, 30.6.2016., str. 3.

⁽²⁾ Dokument br. 804442.

⁽³⁾ Dokument br. 811491.

⁽⁴⁾ Dokument br. 813803.

⁽⁵⁾ Dokument br. 816653.

⁽⁶⁾ LOV-1997-02-28-19.

⁽⁷⁾ Vidjeti Odluku Tijela br. 225/14/COL za dodatne pojedinosti o programu potpora.

⁽⁸⁾ Zakon o koordinaciji registra za pravne osobe (LOV-1994-06-03-15).

registriranoj lokaciji. Tako će poduzeće koje je registrirano izvan područja prihvatljivog za potpore u okviru programa biti prihvatljivo za potpore ako i u mjeri u kojoj svoje gospodarske djelatnosti obavlja unutar podjedinice koja se nalazi na prihvatljivom području.

3.4. Pokretne usluge – mjera koja se ispituje

- (13) Kao izuzeće od glavnog pravila o registraciji, program se primjenjuje i na poduzeća registrirana izvan prihvatljivog područja koja ustupaju radnike za rad na prihvatljivom području ili čiji zaposlenici obavljaju pokretne djelatnosti na takvom području. Za potrebe ove Odluke posao koji se obavlja u tim situacijama naziva se „pokretne usluge”. To je pravilo izuzeća koje se ispituje u ovoj Odluci. Za potrebe ove Odluke to se pravilo naziva „pravilo izuzeća”. Nacionalna pravna osnova za pravilo izuzeća propisana je odjeljkom 1. točkom 4. Odluke Norveškog parlamenta br. 1482 od 5. prosinca 2013. o određivanju poreznih stopa itd. u skladu s Nacionalnim zakonom o osiguranju za 2014.
- (14) Izuzeće se primjenjuje samo ako zaposlenik na prihvatljivom području provodi polovicu ili više radnih dana. Nadalje, snižena stopa primjenjuje se samo na onaj dio posla koji se ondje obavlja. Razdoblje za prijavu poreza u pravilu je jedan kalendarski mjesec. Doprinosi za socijalno osiguranje izračunavaju se na temelju stope koja se primjenjuje u zoni koja se smatra zonom obavljanja poslovne djelatnosti poslodavca.
- (15) To znači da ako, na primjer, zaposlenik subjekta registriranog u Oslu (Oslo je u zoni 1., odnosno neprihvatljivoj zoni, u kojoj se stoga primjenjuje standardna stopa od 14,1 %) obavi 60 % svojeg posla u jednom kalendarskom mjesecu u Vardøu (koji je u zoni 5. u kojoj je primjenjiva stopa 0 %) i preostali dio u Oslu, poduzeće će ostvariti pravo na nultu stopu na plaću koja se isplaćuje za posao obavljen u Vardøu, ali ne i za posao obavljen u Oslu.

4. Presuda Suda EFTA-e

- (16) Sud EFTA-e poništio je Odluku Tijela br. 225/14/COL u mjeri u kojoj je njome zatvorena preliminarna istraga u pogledu mjere potpora iz odjeljka 1. točke 4. Odluke Norveškog parlamenta br. 1482 od 5. prosinca 2013. o određivanju poreznih stopa itd. u skladu s Nacionalnim zakonom o osiguranju za 2014.
- (17) Sud EFTA-e zaključio je ⁽¹⁾ da Tijelo nije ocijenilo okolnosti i njihove posljedice u pogledu spojivosti pravila iz odjeljka 1. točke 4. s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u u smislu njegova članka 61. stavka 3., a posebno u pogledu učinka pravila izuzeća na tržišno natjecanje i trgovinu i njegove spojivosti sa stavkom 16. Smjernica Tijela za regionalne potpore za 2014.–2020. („Smjernice”) ⁽²⁾. Prema mišljenju Suda, ta posebna ocjena bila je bitna za ocjenu prijavljenog programa koju je dalo Tijelo.
- (18) Odjeljak 1. točka 4. sastavljen je tako da odražava pravilo izuzeća (koje je predmet ove Odluke) uz odgovarajuću mjeru za sprečavanje izbjegavanja čija je svrha spriječiti poduzeća da zatraže potpore u okviru programa tako da jednostavno registriraju svoje poduzeće na području s nižom stopom doprinosa za socijalno osiguranje i zatim nastave pružati pokretne usluge ili ustupe svoje zaposlenike za rad na području s višom stopom doprinosa. Mjera za sprečavanje izbjegavanja nije predmet ovog postupka ⁽³⁾.

5. Primjedbe norveških tijela u pogledu Odluke br. 489/15/COL

- (19) U odgovoru na službenu istragu koju je otvorilo Tijelo ⁽⁴⁾ norveška tijela pojasnila su svoje stajalište da se primjenjiva stopa u okviru sustava doprinosa za socijalno osiguranje još od prije 2007. temeljila na lokaciji koja se smatra lokacijom obavljanja poslovne djelatnosti poslodavca. To se pravilo zasniva na temeljnoj pretpostavci da bi samo poduzeća koja obavljaju gospodarsku djelatnost na prihvatljivom području trebala primati potpore i to samo u mjeri u kojoj na tom području pružaju gospodarske usluge. Registracija nije odlučujući čimbenik.

⁽¹⁾ Predmet E-23/14, Kimek Offshore AS protiv Nadzornog tijela EFTA-e [2015.], EFTA Ct. Rep. 412, točka 116.

⁽²⁾ SL L 166, 5.6.2014., str. 44. i Dodatak o EGP-u br. 33, 5.6.2014., str. 1.

⁽³⁾ Vidjeti nalog Suda EFTA-a od 23.11.2015. u predmetu E-23/14 INT, Kimek Offshore AS protiv Nadzornog tijela EFTA-e [2015.], EFTA Ct. Rep. 666.

⁽⁴⁾ Sažetak primjedaba koje su prethodno dostavila norveška tijela sadržan je u Odluci br. 489/15/COL o pokretanju službene istrage, stavicama od 15. do 21.

- (20) Potpora koja se dodjeljuje na temelju programa diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje iznosi približno 6,85 milijardi NOK godišnje ⁽¹⁾. Na temelju podataka prikupljenih tijekom prvih osam mjeseci 2015. norveška tijela predstavila su ukupne procijenjene učinke pravila izuzeća za različite zone za 2015. Zone 1., 2., 3., 4. i 4.a opisane su u stavku 25. Odluke br. 225/14/COL. Zona 1. obuhvaća središnja područja u Norveškoj te sva područja izvan Norveške. Djelatnosti koje se obavljaju u zoni 1. nisu prihvatljive za potpore u okviru programa. Ni djelatnosti koje se obavljaju u zoni 1.a nisu prihvatljive za potpore u okviru programa. Međutim, u zoni 1.a norveška tijela uspostavila su sustav sa sniženom stopom doprinosa za socijalno osiguranje. To sniženje odobrava se kao potpora *de minimis*. Mjere koje su u skladu s uvjetima Uredbe o potporama *de minimis* ⁽²⁾ nisu potpore u smislu članka 61. Sporazuma o EGP-u.

Tablica

U tablici je prikazana procjena potpora dodijeljenih 2015. poduzećima koja su registrirana u zonama obuhvaćenima programom potpora na temelju primjene pravila izuzeća

Zona	U milijunima NOK
1.	240
1.a	38
2.	9
3.	1
4.	1
4.a	10
Zbroj	300

- (21) Norveška tijela objasnila su da se brojke mogu znatno razlikovati ovisno o vrsti pokretnih usluga. Veliki građevinski projekti uobičajeno se oslanjaju na pokretne usluge, što dovodi do njihove povećane upotrebe. Nadalje, poduzeća koja obavljaju znatan dio djelatnosti u prihvatljivim zonama mogu preustrojiti svoje djelatnosti uspostavom podjedinica u relevantnoj zoni. I to će utjecati na procijenjeni učinak prava izuzeća. Naposljetku, norveška tijela ističu pozitivne neizravne učinke povećanja djelatnosti u građevinskom sektoru na zapošljavanje u drugim sektorima u prihvatljivim zonama.
- (22) Pravilom izuzeća poduzećima u prihvatljivim zonama osigurava se pristup radnoj snazi po nižim troškovima. Bez takvog pristupa poduzeća na prihvatljivom području morala bi uložiti više napora kako bi privukla specijaliziranu radnu snagu. Nadalje, specijalizirana radna snaga može pokretnim uslugama pridonijeti povećanju znanja i vještina u lokalnim poduzećima. Poduzeća mogu zadržati ta znanja i vještine nakon što pokretni radnik napusti poduzeće, čime se stvara trajni učinak na lokalnu radnu snagu i poduzeća.
- (23) Pravilom izuzeća stavljaju se u jednak položaj svi gospodarski subjekti koji posluju na prihvatljivom području. Lokalna poduzeća mogu ostvariti korist od tržišnog natjecanja u smislu nižih cijena pokretnih usluga.
- (24) Zaposlenici koji privremeno borave na prihvatljivim područjima pridonijet će lokalnom gospodarstvu kupnjom robe i usluga. Ako su pokretne usluge povezane s privremenim projektom, to će se manifestirati kao privremeni učinak. Ako je riječ o održivoj primjeni pokretnih usluga u regiji, učinak je dugotrajan.

⁽¹⁾ Vidjeti Odluku br. 225/14/COL, stavak 49.

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore *de minimis* (SL L 352, 24.12.2013., str. 1.) uključena je u Sporazum o EGP-u u Prilogu XV. 1.ea.

- (25) Poduzeća koja su registrirana na središnjim područjima i pružaju pokretne usluge na prihvatljivim područjima mogu zapošljivati lokalno osoblje. Čak i ako je riječ o privremenim poslovima, njima se pridonosi povećanju dohotka u prihvatljivim regijama, čime se zauzvrat potiče gospodarska djelatnost. Norveška tijela tvrde da se pravilom izuzeća smanjuju troškovi rada i u povoljan položaj stavlja radna snaga u odnosu na kapital ondje gdje se mogu zamijeniti. Time se pridonosi povećanju zaposlenosti.

6. Primjedbe zainteresiranih strana

6.1. Kimek Offshore AS

- (26) Kimek Offshore AS („Kimek”) poduzeće je za pružanje usluga u naftnoj i plinskoj industriji. Dio je Grupe Kimek. Kimek se nalazi u Kirkenesu u okrugu Finnmark, koji je područje s nultom poreznom stopom za socijalno osiguranje.
- (27) Osim primjedaba u pogledu odluke Tijela o pokretanju službene istrage, Kimek je dostavio i primjedbe na prethodno navedene primjedbe norveških tijela.
- (28) Kimek smatra da norveška tijela uglavnom nisu dokumentirala sljedeće: da se pravilom izuzeća pridonosi dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa, da postoji potreba za državnom intervencijom, da je pravilo primjereno, da ima poticajan učinak, da je proporcionalno i da su izbjegnuti neopravdani negativni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu među državama EGP-a.
- (29) Kimekovi konkurenti uglavnom se nalaze izvan područja prihvatljivih za regionalne potpore. Kimek se protivi pravilu izuzeća jer se njime poduzećima koja se nalaze izvan prihvatljivih zona omogućuje da ostvare korist od programa potpora kad svoju djelatnost obavljaju na prihvatljivim područjima. Tvrdi da se ta poduzeća ne suočavaju s istim izazovima kao ona koja se nalaze u prihvatljivim zonama. Navodi da pravilo izuzeća nije primjereno za borbu protiv depopulacije i jačanje obrazaca naseljavanja na prihvatljivim područjima. Naprotiv, pravilo izuzeća štetno je za poduzeća koja se nalaze na prihvatljivim područjima.
- (30) Kimek se ne slaže sa stajalištem norveških tijela da se pravilom izuzeća lokalnim poduzećima osigurava pristup, po nižim troškovima, specijaliziranoj radnoj snazi koja u protivnom ne bi bila dostupna. Tvrdi da norveška tijela to nisu dokazala niti dokumentirala.
- (31) Kimek tvrdi da postoji opasnost da pravilo izuzeća dovede do „odljeva mozgova” iz prihvatljivih područja jer pojedinci neće moći pronaći posao lokalno.
- (32) Kimek napominje da norveška tijela nisu dokumentirala da poduzeća koja nisu lokalno registrirana zapošljavaju radnike koji žive na prihvatljivom području.
- (33) Nadalje, Kimek tvrdi da pokretni radnici koji rade na moru ne pomažu znatno lokalnom gospodarstvu. Oni žive i provode većinu slobodnog vremena na platformi te ondje konzumiraju i sve svoje obroke.
- (34) U pogledu argumenta norveških tijela da će lokalna poduzeća zadržati znanja i vještine pokretnih radnika, Kimek ne vidi kako to dovodi do smanjenja ili sprečavanja depopulacije.
- (35) Kimek tvrdi da norveška tijela nisu dokumentirala kako se pravilom izuzeća povećava tržišno natjecanje. U tom pogledu posebno upućuje na norveško radno pravo kojim se poduzećima koja su poslala pokretne radnike omogućuje da svojem osoblju dopusti rad u smjenama od 12 sati, dok su lokalna poduzeća ograničena na osmosatno radno vrijeme. Time se lokalna poduzeća stavljaju u znatno nepovoljniji položaj.

6.2. NHO Finnmark

- (36) NHO Finnmark regionalni je ured norveške Konfederacije norveških poduzeća. Podržava prethodno navedene Kimekove primjedbe.

- (37) NHO Finnmark smatra da bi regionalne potpore trebalo dodijeliti samo poduzećima koja se nalaze na područjima prihvatljivima za takve potpore. Poduzeća registrirana izvan prihvatljivih područja ne suočavaju se s istim izazovima kao poduzeća s poslovnim nastanom na prihvatljivim područjima. Pravilo izuzeća nije primjereno za borbu protiv depopulacije i jačanje obrazaca naseljavanja. NHO Finnmark navodi da je, naprotiv, pravilo izuzeća štetno za poduzeća koja se nalaze na prihvatljivim područjima.
- (38) Kao i Kimek, NHO Finnmark naglašava da se norveškim pravom u posebno povoljan položaj stavljaju poduzeća koja nisu registrirana na prihvatljivom području. NHO Finnmark smatra da pokretni radnici ne pridonose lokalnom gospodarstvu jednako kao radnici koji borave na tom području.

7. Primjedbe norveških tijela na primjedbe zainteresiranih strana

- (39) U odgovoru na primjedbe zainteresiranih strana norveška tijela napominju da je predmet službene istrage pravilo izuzeća, a ne program potpora. Objašnjavaju da je pravilo izuzeća odraz općeg načela da bi regionalne potpore trebalo dodijeliti za gospodarske djelatnosti koje se stvarno obavljaju na zemljopisnom području obuhvaćenom programom.
- (40) Norveška tijela naglašavaju da se člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u i Smjernicama od korisnika regionalnih potpora ne zahtijeva registracija na području prihvatljivom za regionalne potpore. Slažu se s Kimekom da izazovi na koje nailaze poduzeća koja su prethodno registrirana na prihvatljivim područjima možda nisu istovjetni onima s kojima se suočavaju poduzeća koja su prethodno registrirana izvan prihvatljivog područja, ali pružaju pokretne usluge na njemu. Međutim, norveška tijela ne slažu se s Kimekovom tvrdnjom da se poduzeća koja su registrirana izvan prihvatljivog područja ne suočavaju s istim izazovima kad obavljaju posao na njemu. Poduzeća se suočavaju s istim klimatskim uvjetima i istom udaljenošću od podugovaratelja. Nadalje, poduzeća koja šalju pokretne radnike imaju dodatne troškove prijevoza i smještaja osoblja. Norveška tijela napominju da se Kimekove tvrdnje odnose na naftni sektor, odnosno dio gospodarstva u kojem to poduzeće posluje. Tvrdi da se spojivost potpore mora općenitije ocijeniti, uzimajući u obzir posebne ili trajne poteškoće s kojima se suočavaju poduzeća u svim relevantnim sektorima.
- (41) Norveška tijela potkrepljuju svoje izjave o poteškoćama poduzeća pri zapošljavanju kvalificirane radne snage u tri najsjevernija okruga upućivanjem na izvješće NAV Finnmarka ⁽¹⁾, Norveške službe za rad i socijalnu skrb u okrugu Finnmark. U okruzima Nordland i Troms 14 % poduzeća obuhvaćenih izvješćem suočava se s problemima pri zapošljavanju zbog nedostatka kvalificiranih radnika. U okrugu Finnmark s tim se problemom suočava 11 % poduzeća.
- (42) Norveška tijela naglašavaju da poduzeća koja su registrirana na prihvatljivom području mogu primijeniti nižu stopu doprinosa za socijalno osiguranje u pogledu svih svojih troškova zapošljavanja (osim ako pokretne usluge pružaju izvan tog područja), dok poduzeća koja su registrirana u drugoj zoni i pružaju pokretne usluge mogu primijeniti sniženu stopu samo ako zaposlenik provodi polovicu ili više radnih dana na prihvatljivom području i samo na plaće isplaćene za posao koji je ondje i obavljen.
- (43) Neizravne učinke regionalne potpore norveška tijela potkrepljuju upućivanjem na dvije studije o učincima djelatnosti povezanih s naftom na sjeveru Norveške ⁽²⁾. Prema prvoj studiji naftnog projekta Snøhvit u Finnmarku izravan učinak na zapošljavanje iznosio je 230 osoba godišnje, a neizravan još 170 osoba godišnje. Norveška tijela napominju da je riječ o učincima samog projekta, a ne o izravnom rezultatu neke posebne mjere. Prema rezultatima druge studije glavni neizravni učinak naftnog sektora nastaje u sektoru koji je označen kao „privatne usluge” i obuhvaća: stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, pružanje osoblja, iznajmljivanje strojeva i prijevozne opreme, pravne i računovodstvene usluge, arhitektonske djelatnosti, hotelijerske i ugostiteljske usluge, zbrinjavanje otpadnih voda i otpada.

⁽¹⁾ NAV Finnmark *Bedriftsundersøkelse 2016, Notat 1 2016*, dostupno na web-mjestu: <https://www.nav.no/no/Lokal/Finnmark/Statistikk+og+presse/bedriftsunders%C3%B8kelse-378352>

⁽²⁾ *Snøhvit og andre eventyr* NHO-a, dostupno na web-mjestu: http://www.aksjonsprogrammet.no/vedlegg/Snohvit_12des.pdf i *Ringvirkninger av petroleumsnæringen i norsk økonomi* Norveškog zavoda za statistiku, dostupno na web-mjestu: https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/_attachment/218398?_ts=14b82bba2f0

- (44) Norveška tijela dovode u pitanje relevantnost norveškog radnog zakonodavstva za ocjenu pravila izuzeća. Napominju da je pravna osnova za odstupanje od osmosatnog ograničenja na koje upućuje podnositelj prigovora u svakom slučaju na raspolaganju svakom poduzeću, neovisno o zemljopisnoj lokaciji radnika i poslodavca, ali je uvjetovana kolektivnim ugovorom.

II. OCJENA

1. Postojanje državne potpore

- (45) Članak 61. stavak 1. Sporazuma o EGP-u glasi kako slijedi: „Osim ako je drukčije predviđeno ovim Sporazumom, svaka potpora koju dodjeljuju države članice EZ-a, države EFTA-e, ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku, koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj nespojiva je s funkcioniranjem ovog Sporazuma u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među ugovornim strankama.”.
- (46) To znači da je mjera državna potpora u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti: i. mjeru dodjeljuje država ili je dodijeljena iz državnih sredstava; ii. mjerom se korisniku dodjeljuje selektivna gospodarska prednost; iii. mjera može utjecati na trgovinu među ugovornim stranama i njome se može narušiti tržišno natjecanje.
- (47) U Odluci br. 225/14/COL Tijelo je zaključilo da je program diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje za razdoblje 2014.–2020. program potpora. Tijelo upućuje na obrazloženje iz stavaka od 68. do 74. te odluke. Pravilo izuzeća za pokretne usluge dio je odredaba kojima se propisuje taj program potpora. Njime se povećava područje primjene programa proširenjem kruga mogućih korisnika na poduzeća koja nisu registrirana na prihvatljivim područjima. Kao i u slučaju ostalih potpora dodijeljenih u okviru programa, proširenje programa na poduzeća koja su registrirana izvan prihvatljivih područja dovodi do dodjele selektivnih prednosti poduzećima iz državnih sredstava. Te prednosti mogu utjecati na trgovinu i njima se može narušiti tržišno natjecanje.

2. Postupovni zahtjevi

- (48) U skladu s dijelom I. člankom 1. stavkom 3. Protokola 3.: „Nadzorno tijelo EFTA-e na vrijeme se obavješćuje o svim planovima koji se odnose na dodjelu ili promjenu potpore kako bi moglo iznijeti svoje primjedbe. ... Dotična država ne stavlja svoje predložene mjere na snagu sve dok se ne postigne konačna odluka u odnosu na postupak.”.
- (49) Norveška tijela uvela su pravilo izuzeća 1. srpnja 2014. nakon što ga je Tijelo odobrilo Odlukom br. 225/14/COL. Nakon što je Sud EFTA-a poništio odobrenje Tijela za pravilo, potpora je postala nezakonita. Norveška tijela suspendirala su 1. siječnja 2016. pravilo izuzeća koje se ispituje do konačnog ishoda službenog istražnog postupka.

3. Spojivost potpore

- (50) Tijelo mora ocijeniti je li pravilo izuzeća spojivo s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u na temelju članka 61. stavka 3. točke (c) u skladu sa Smjernicama.
- (51) Pravilom izuzeća za pokretne usluge poduzećima koja nisu registrirana na prihvatljivom području omogućuje se ostvarivanje koristi od sniženih socijalnih davanja kad i u mjeri u kojoj obavljaju gospodarske djelatnosti na registriranom području. Člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u i Smjernicama (te pravilima o regionalnim potporama iz GBER-a ⁽¹⁾) od korisnika se ne zahtijeva registracija na potpomognutim područjima.

⁽¹⁾ Uredba o općem skupnom izuzeću („GBER”). Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1.), uključena je u Sporazum o EGP-u u Prilogu XV. 1.j. To se ne mijenja izmjenama pravila o regionalnim potporama koje je Europska komisija u načelu odobrila 17.5.2017. Člankom 15. stavkom 3. točkom (a) Uredbe o izmjeni dopuštene su regionalne operativne potpore ako „korisnici imaju ekonomsku djelatnost” na vrlo rijetko naseljenim područjima. Uredba o izmjeni dostupna je ovdje: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32017R1084>.

- (52) Regionalnim potporama može se učinkovito potaknuti gospodarski razvoj područja u nepovoljnom položaju samo ako se dodjeljuju za poticanje dodatnih ulaganja ili gospodarske djelatnosti na tim područjima ⁽¹⁾. Smjernicama su dopuštene regionalne potpore za ulaganja i regionalne operativne potpore. Regionalne potpore za ulaganje trebale bi dovesti do ulaganja u područjima koja su obuhvaćena norveškom kartom regionalnih potpora koje je odobrilo Tijelo ⁽²⁾. Fokus ispitivanja regionalnih operativnih potpora nešto je drukčiji. Regionalne operativne potpore mogu biti obuhvaćene člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u samo ako se dodjeljuju za rješavanje posebnih ili trajnih poteškoća s kojima se suočavaju subjekti koji obavljaju gospodarske djelatnosti u regijama u nepovoljnom položaju ⁽³⁾. U tom je pogledu u stavku 16. Smjernica navedeno: „Operativna se potpora može smatrati spojivom ako je namijenjena [...] sprječavanju ili smanjenju depopulacije u vrlo rijetko naseljenim područjima.”.
- (53) Zemljopisno područje primjene programa neupitno je ograničeno na regije u nepovoljnom položaju. Područje primjene ove Odluke ograničeno je na pravilo izuzeća. Postavlja se pitanje je li to pravilo, kojim se dopušta da se poduzeća registrirana izvan regija obuhvaćenih programom koriste potporama u okviru programa kako bi obavljala gospodarske djelatnosti u regijama u nepovoljnom položaju, spojivo s pravilima o državnim potporama.
- (54) Tijelo se slaže s norveškim tijelima da se pravilo ne može ocijeniti neovisno o programu diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje za razdoblje 2014.–2020. kojem pripada. U tom pogledu Tijelo upućuje na svoju ocjenu tog programa iz Odluke br. 225/14/COL u kojoj je utvrdilo da je program spojiv s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u na temelju njegova članka 61. stavka 3. točke (c). Tijelo je u toj odluci utvrdilo da se takvim programom pridonosi dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa ⁽⁴⁾, da postoji potreba za državnom intervencijom ⁽⁵⁾, da je program primjeren ⁽⁶⁾, da ima poticajan učinak ⁽⁷⁾, da je proporcionalan ⁽⁸⁾ i da su izbjegnuti neopravdani negativni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu među državama EGP-a ⁽⁹⁾. Ta opća načela ocjenjivanja primjenjuju se na program potpora. Pojedinačna pravila koja čine dio programa Tijelo ne ocjenjuje posebno na temelju tih općih načela ocjenjivanja.
- (55) Činjenica da je Sud EFTA-e zaključio da se pravilo izuzeća može odvojiti od preostalog dijela programa ⁽¹⁰⁾ ne znači da bi ga trebalo ocijeniti neovisno o programu. Pitanje odvojivosti jest pitanje je li element programa tako neraskidivo povezan s programom da se ne može od njega logički odvojiti. Iako se pravilo izuzeća može logički odvojiti od programa diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje za razdoblje 2014.–2020. u smislu da se može izuzeti iz programa i program neće ostati bez temeljne komponente koja mu je potrebna da bi mogao postojati kao program, Tijelo mora provesti analizu spojivosti pravila izuzeća uzimajući u obzir činjenicu da ono čini dio općeg programa potpora.
- (56) Opći program potpora središnji je dio okvira unutar kojeg pravilo izuzeća funkcionira. Ono zapravo postoji samo kao izuzeće od pravila u okviru općeg programa ⁽¹¹⁾. Stoga Tijelo ujedno mora uzeti u obzir da je (ako se izuzme pravilo izuzeća) taj program potpora valjano proglašen spojivim s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u.
- (57) Norveška tijela dostavila su pregled financijskih učinaka pravila izuzeća (vidjeti stavak 20. i tablicu).
- (58) Pravilo izuzeća, kao i program čiji je ono dio, ima regionalni cilj. Njime se nastoji potaknuti zapošljavanje na prihvatljivim područjima. Međutim, poticanje zapošljavanja samo je alat za postizanje cilja potpora, a to je smanjenje ili sprečavanje depopulacije. Pri ocjenjivanju spojivosti potpora važno je u obzir uzeti šire gospodarske učinke mjere.

⁽¹⁾ Stavak 6. Smjernica.

⁽²⁾ Vidjeti Odluku br. 91/14/COL (SL L 172, 12.6.2014., str. 52.).

⁽³⁾ Stavak 16. Smjernica.

⁽⁴⁾ Vidjeti Odluku Tijela br. 225/14/COL, stavke od 85. do 91.

⁽⁵⁾ Vidjeti Odluku Tijela br. 225/14/COL, stavke od 92. do 99.

⁽⁶⁾ Vidjeti Odluku Tijela br. 225/14/COL, stavke od 100. do 107.

⁽⁷⁾ Vidjeti Odluku Tijela br. 225/14/COL, stavke od 108. do 112.

⁽⁸⁾ Vidjeti Odluku Tijela br. 225/14/COL, stavke od 113. do 117.

⁽⁹⁾ Vidjeti Odluku Tijela br. 225/14/COL, stavke od 118. do 121.

⁽¹⁰⁾ Presuda Suda EFTA-a u predmetu E-23/14, Kimek Offshore AS protiv Nadzornog tijela EFTA-e [2015.], EFTA Ct. Rep. 412, točka 58.

⁽¹¹⁾ U tom pogledu Tijelo napominje da su djelatnosti koje mogu ostvariti koristi od pravila izuzeća ograničene norveškim pravom o registraciji poslovnih djelatnosti (vidjeti prethodne stavke 11. i 12.).

- (59) Tijelo smatra da su norveška tijela već dokazala potrebu za državnom intervencijom kako bi se potaknule gospodarske djelatnosti na prihvatljivim područjima. Ta se potreba odnosi jednako na sva poduzeća koja obavljaju gospodarske djelatnosti na prihvatljivim područjima neovisno o tome jesu li ondje registrirana. Norveška tijela u svojim su podnescima primjereno dokazala da se subvencioniranjem pokretnih usluga potiče gospodarska djelatnost na prihvatljivim područjima. To je u skladu sa stavcima 6. do 71. Smjernica o potporama za poticanje gospodarske djelatnosti. Kimek i NHO Finnmark smatrali su da bi potpore trebalo ograničiti na poduzeća registrirana u prihvatljivim zonama. Međutim, Tijelo smatra da se poduzeća koja pružaju pokretne usluge suočavaju s istim izazovima (klima, udaljenost od podugovaratelja) s kojima se suočavaju lokalno registrirana poduzeća. U tom pogledu Tijelo napominje da zainteresirane strane, Kimek i NHO Finnmark, nisu uputile ni na jedan poseban izazov koji pri obavljanju djelatnosti na prihvatljivim područjima otežava poslovanje lokalno registriranih poduzeća u odnosu na ona koja pružaju pokretne usluge.
- (60) Ipak, Tijelo smatra da norveška tijela nisu dokazala da poduzeća koja pružaju pokretne usluge na prihvatljivim područjima radnike zapošljavaju lokalno i na neodređeno vrijeme. Norveška tijela nisu dostavila ekonomske teorije ili opća razmatranja kao dokaz da se radnici zapošljavaju na neodređeno vrijeme. S obzirom na navedeno, Tijelo smatra da norveška tijela nisu dokazala da pravilo izuzeća dovodi do stvaranja stalnih radnih mjesta na prihvatljivim područjima. Međutim, to nije apsolutni uvjet spojivosti regionalnih potpora ⁽¹⁾. Kao što je prethodno navedeno, regionalne potpore trebalo bi dodijeliti za poticanje gospodarske djelatnosti. To vrijedi neovisno o tome je li poduzeće koje obavlja gospodarsku djelatnost registrirano na tom području.
- (61) Norveška tijela tvrde da pravilo izuzeća ima i neizravne učinke u obliku veće potrošnje pokretnih radnika na robu i usluge te prijenosa znanja i vještina na lokalna poduzeća. Program nije posebno prilagođen jednom sektoru, već je njime obuhvaćena većina norveških gospodarskih sektora ⁽²⁾. Tijelo se slaže s norveškim tijelima da je, s obzirom na opsežnost programa, potrebno široko shvaćanje pri ocjenjivanju neizravnih učinaka mjere. Međutim, korisno je proučiti pojedinačne sektore kako bi se ispitali stvarni učinci pravila izuzeća. Norveška tijela dostavila su studije u prilog tvrdnji da pokretne usluge dovode do pozitivnih neizravnih učinaka na prihvatljivim područjima. Kao što je prethodno navedeno, norveška tijela uputila su na dvije studije o učincima djelatnosti povezanih s naftom na sjeveru Norveške. Prema prvoj studiji naftnog projekta Snøhvit u Finnmarku izravni učinak na zapošljavanje bio je 230 osoba godišnje, a neizravni još 170 osoba godišnje. Prema rezultatima druge studije veliki neizravni učinak naftnog sektora nastaje u sektoru koji je označen kao „privatne usluge” i obuhvaća: stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, pružanje osoblja, iznajmljivanje strojeva i prijevozne opreme, pravne i računovodstvene usluge, arhitektonske djelatnosti, hotelijerske i ugostiteljske usluge, zbrinjavanje otpadnih voda i otpada.
- (62) Tijelo smatra da se tim studijama dokazuju znatni pozitivni neizravni učinci. Međutim, budući da neizravne učinke nije lako izolirati, veoma su važna opća razmatranja o učincima mjere kao što je, predmetna. Tijelo je uvjereno da se subvencioniranjem pokretnih usluga pridonosi prodaji lokalne robe i usluga, a time i lokalnom gospodarstvu. To se konkretno odnosi na zaposlenike koji redovito putuju na tu lokaciju, posebno kratkoročno ili srednjoročno, jer će vjerojatno boraviti u hotelima, jesti u restoranima itd. S obzirom na to Tijelo je uvjereno da se pravilom izuzeća osiguravaju znatni pozitivni neizravni učinci kojima se potpomaže sprečavanje ili smanjenje depopulacije vrlo rijetko naseljenih područja.
- (63) Kimek tvrdi da pokretni radnici koji rade na moru ne pomažu znatno lokalnom gospodarstvu. Oni žive i provode većinu slobodnog vremena na platformi te ondje i konzumiraju sve svoje obroke. Tijelo napominje da određeni radnici manje pridonose neizravnim učincima pravila izuzeća zbog prirode svojeg posla. Međutim, pravilo izuzeća nije ograničeno na određeni sektor, nego se horizontalno primjenjuje u svim sektorima.

⁽¹⁾ Cilj regionalnih potpora jest promicanje gospodarskog razvoja određenih područja u nepovoljnom položaju (stavak 1. Smjernica). To se postiže poticanjem dodatne gospodarske djelatnosti na tim područjima (stavak 6. Smjernica). Poticanje zapošljavanja na neodređeno vrijeme jedan je način ostvarivanja tog cilja, ali nije i jedini.

⁽²⁾ Vidjeti Odluku Tijela br. 225/14/COL, stavke od 11. do 16.

- (64) Osoba koja pruža pokretne usluge za koje je potrebna određena razina znanja i vještina može ta znanja i vještine prenijeti lokalnim poduzećima. Tijelo napominje da je u svojoj primjedbi Kimek naveo da ne vidi kako se znanjima i vještinama prenesenima sa zaposlenika koji pružaju pokretne usluge na poduzeća koja se nalaze na prihvatljivim područjima može spriječiti ili smanjiti depopulacija. Tijelo smatra da su znanja i vještine neophodni za poslovanje mnogih gospodarskih djelatnosti i stoga važni za održavanje zapošljavanja na prihvatljivim područjima. Lokalna poduzeća koja sudjeluju u zajedničkim projektima s poduzećima koja pružaju pokretne usluge (kao što su veliki građevinski projekt) posebno mogu steći znanja, vještine i iskustvo obavljajući poslove koji se zahtijevaju u tim vrstama projekata. Lokalno registrirana poduzeća zatim mogu zadržati te koristi. Isto tako mogu ostvariti korist od znanja i vještina stečenih suradnjom s poduzećima koja pružaju pokretne usluge (kao što su konzultantske usluge ili drugi stručni poslovi) u mjeri u kojoj se te djelatnosti mogu okvalificirati kao „pokretne” u skladu s norveškim pravom. Tijelo se slaže s norveškim tijelima da prijenos znanja i vještina pokretnih radnika na lokalno registrirana poduzeća može biti važan čimbenik u održivom zapošljavanju kvalificiranih radnika na prihvatljivim područjima, čime se bitno pridonosi sprečavanju ili smanjenju depopulacija na tim područjima.
- (65) Uz prijenos znanja i vještina, lokalna poduzeća mogu po nižim troškovima pristupiti specijaliziranoj radnoj snazi koja u protivnom ne bi bila dostupna. To je korisno za lokalna poduzeća jer je vođenje posla na prihvatljivom području atraktivnije i profitabilnije ako su troškovi pokretnih usluga niži. Štoviše, pravilom izuzeća svi gospodarski subjekti koji posluju na prihvatljivom području stavljaju se u jednak položaj u pogledu troškova socijalnog osiguranja tijekom trajanja djelatnosti na tom području.
- (66) Ukratko, Tijelo smatra da su norveška tijela primjereno opravdala tvrdnju da se subvencijama za pokretne usluge pridonosi pozitivnim neizravnim učincima u obliku veće potrošnje na robu i usluge na prihvatljivim područjima, što je, s druge strane, korisno za tržišta rada na tim područjima. Nadalje, Tijelo je uvjeren da se subvencijama za pokretne usluge pridonosi osiguravanju specijalizirane radne snage po nižim troškovima te prijenosu znanja i vještina na poduzeća s lokalnim poslovnim nastanom, što je bitno za daljnje poslovanje mnogih gospodarskih djelatnosti na prihvatljivim područjima. Stoga se pravilom izuzeća pridonosi sprečavanju ili smanjenju depopulacije na vrlo rijetko naseljenim područjima.
- (67) U pogledu učinka pravila izuzeća na tržišno natjecanje i trgovinu, norveška tijela tvrde da se pravilom izuzeća stvaraju jednaki uvjeti za sva poduzeća koja posluju na područjima u nepovoljnom položaju jer se ono primjenjuje jednako na sva poduzeća s poslovnim nastanom u EGP-u. Poduzeća registrirana izvan Norveške koja šalju svoje zaposlenike na prihvatljiva područja i koja podliježu norveškom porezu za socijalno osiguranje ostvaruju korist od pravila izuzeća ako su ispunjeni relevantni uvjeti. Kad pravilo izuzeća ne bi postojalo, ta poduzeća morala bi registrirati svoju prisutnost na relevantnom području kako bi se na njih primjenjivala ista porezna pravila koja se primjenjuju na lokalno registrirana norveška poduzeća. Time bi se stvorila prepreka ulasku na tržište, što bi bilo u suprotnosti s logikom stavka 134. Smjernica, u kojem je navedeno: „Ako je potpora neophodna i proporcionalna postizanju zajedničkog cilja [...], negativni učinci potpore vjerojatno će biti nadoknađeni pozitivnim učincima. Ipak, u nekim slučajevima potpora može dovesti do promjena u strukturi tržišta, odnosno u obilježjima sektora ili industrije, što bi moglo znatno narušiti tržišno natjecanje kroz prepreke ulasku ili izlasku s tržišta, supstitucijske učinke ili pomicanje trgovinskih tokova. U tim slučajevima, utvrđeni negativni učinci vjerojatno neće biti nadoknađeni pozitivnim učincima.” S obzirom na navedeno Tijelo smatra da se pravilom izuzeća izbjegavaju neopravdani štetni učinci na tržišno natjecanje i pristup tržištu. Riječ je o pozitivnom obilježju s obzirom na stavak 3. Smjernica, u kojem je navedeno da se ocjenjivanjem regionalne potpore uravnotežuje potreba za subvencijama za regionalni razvoj i istodobno osiguravaju jednaki uvjeti među državama EGP-a. Kao što je prethodno navedeno, Tijelo nije uvjeren u Kimekovu tvrdnju da se poduzeća registrirana na prihvatljivom području suočavaju s trajnijim poteškoćama u odnosu na poduzeća koja šalju svoje zaposlenike na rad na određeno vrijeme na području. Naprotiv, poduzeća registrirana izvan prihvatljivog područja mogu biti u nepovoljnom konkurentskom položaju u odnosu na lokalna poduzeća zbog, među ostalim, troškova prijevoza i smještaja osoblja.
- (68) Poduzeća koja pružaju pokretne usluge mogu u određenoj mjeri registrirati podjedinice na prihvatljivom području. Kad ne bi bilo pravila izuzeća za pokretne usluge na prihvatljivom području, došlo bi do različitog postupanja ovisno o tome je li poduzeće koje pruža usluge uspostavilo podjedinicu na prihvatljivom području. Postoji opasnost da bi to moglo snažnije utjecati na strana registrirana poduzeća nego na norveška. Može se pretpostaviti da su poduzeća koja nisu registrirana u Norveškoj, posebno mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), slabije upoznata s posebnostima norveških pravila o registraciji poduzeća i njihovim učincima na stope

doprinosu za socijalno osiguranje. S obzirom na navedeno Tijelo smatra da se pravilom izuzeća izbjegavaju neopravdani štetni učinci (stvaranje prepreka ulasku na tržište i pomicanje trgovinskih tokova) na tržišno natjecanje i trgovinu među državama EGP-a, što je u skladu sa stavkom 134. Smjernica.

- (69) Na temelju posljednjeg kruga primjedaba norveških tijela čini se da prema norveškom radnom pravu nema neopravdanog različitog postupanja prema poduzećima koja pružaju pokretne usluge u odnosu na lokalno registrirana poduzeća, kako navode zainteresirane strane. Tijelo stoga taj argument više neće uzimati u obzir.
- (70) S obzirom na prethodno navedeno Tijelo zaključuje da je pravilo izuzeća spojivo s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u na temelju njegova članka 61. stavka 3. točke (c).

4. Zaključak

- (71) Kao što je prethodno navedeno, Tijelo zaključuje da je pravilo izuzeća za pokretne usluge u okviru programa diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje za razdoblje 2014.–2020. spojivo s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u. Stoga je pravilo odobreno kao dio tog programa do 31. prosinca 2020. kad istječe odobrenje Tijela za program,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Pravilo izuzeća za pokretne usluge u okviru programa diferenciranih doprinosa za socijalno osiguranje za razdoblje 2014.–2020. spojivo je s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u u skladu s njegovim člankom 61. stavkom 3. točkom (c). Zatvara se službena istraga.

Članak 2.

U skladu s tim odobrava se provedba mjere.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena Kraljevini Norveškoj.

Članak 4.

Vjerodostojna je samo verzija ove Odluke na engleskom jeziku.

Sastavljeno u Bruxellesu 31. svibnja 2017.

Za Nadzorno tijelo EFTA-e

Sven Erik SVEDMAN

Predsjednik

Frank J. BÜCHEL

Član Kolegija

ISSN 1977-0847 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-0596 (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR